

הגדול, ונכנסים לתוכו, ומאותם הדרכים נפתחים לכל עבר ולכל צדדי העולם.

והנעם הזה היא נעימות שיוצאת מן העולם הבא, ומן העולם הבא מאירים כל המאורות ונפרדים לכל עבר, ואותו הטוב ואותו האור של העולם הבא שיוצאים [שיוצאים] האבות נקרא נעם. דבר אחר - העולם הבא נקרא נעם, וכשמתעורר העולם הבא, כל השמחה וכל הטוב וכל האורות וכל החרות של העולם מתעוררים, ומשום כך נקרא נעם.

ועל זה שנינו, הרשעים של הגיהנם, בשעה שנכנסת השבת, כלם נחים, ויש להם חרות ומנוחה. בשעה שיוצאת השבת, יש לנו לעורר שמחה עליונה עלינו שנגצל מאותו הענש של הרשעים שגדונו [שהורו] מן השעה ההיא והלאה. ויש לנו להתעורר ולומר, (תהלים ז) ויהי נעם אדני אלהינו עלינו. זהו הנעם העליון, שמחת [חרות] הפל, ועל פן דרכיה דרכי נעם.

וכך נתיבתי שלום, מי זה נתיבתי? אלו הם השבילים שיוצאים מלמעלה, ואת כלם לוקח הברית היחידה שנקרא שלום, שלום הבית, ומכניס אותם לים הגדול כשהוא בגבורתו, ואז נותן לו שלום. זהו שפתוב וכל נתיבתי שלום. בא ראה, יוסף היה ברית שלום, והיה מלך במצרים ושליט על הארץ, ויעקב, משום שהסתלקה ממנו השכינה, לא היה יודע.

ועם כל זה, ליעקב היה שבר, כדי לקנות תבואה במצרים, וראה שהוא שבר על שבר, שירדו בניו למצרים, ויאמר יעקב לבניו למה תתראו, כדי

ועאלין בגויה, ומאינון אורחין מתפתחין לכל עיבר ולכל סטרי עלמא.

והאי נעם, הוא נעימו דנפק מעלמא דאתי. ומעלמא דאתי נהרין כל בוצינין, ומתפרשין לכל עיבר. וההוא טיבו וההוא נהורא דעלמא דאתי, דינקין (נ"א דרתי) אבהן, אקרי נעם. דבר אחר, עלמא דאתי אקרי נעם, וכד אתער עלמא דאתי, כל חדו וכל טיבו וכל נהרין וכל חירו דעלמא אתער, ובגיני כך אקרי נעם.

ועל דא תגינן, חייבין דיהון בגיהנם, בשעתא דעאל שבתא, נייחין פלהו, ואית להו חירות ונייחא. בשעתא דנפיק שבתא, אית לן לאתערא חידו עלאה עלנא, דנשתזיב מההוא עונשא דחייבא דאתדנו (ס"א דאסדרו) מההיא שעתא ולהלאה. ואית לן לאתערא ולימא, (תהלים ז) ויהי נעם אדני אלהינו עלינו. דא הוא נעם עלאה, חידו (ס"א חירו) דכלא, ועל דא דרכיה דרכי נעם.

וכך נתיבותיה שלום, מאן נתיבותיה. אליו אינון שבילין דנפקין מלעילא, וכלהו נקיט לון ברית יחידאי, דאיהו אקרי שלום, שלמא דביתא. ואעיל לון לימא רבא, פד איהו בתוקפיה, וכדין יהיב ליה שלמא. הדא הוא דכתיב וכל נתיבותיה שלום (ע"ב). תא חזי, יוסף ברית שלום הוה, והוה במצרים מלפא, ושליט על ארעא. ויעקב בגין דאסתלק מגיה שכינתא, לא הוה ידע.

ועם כל דא, יעקב הוה ליה תברא, בגין למזבן עבדורא במצרים. וחקא דאיהו תבירא על תבירא, דיחתון בנוי למצרים. ויאמר יעקב לבניו למה תתראו, בגין דלא תחמון גופייכו,

שלא תראו עצמכם אלא כמו רעבים, כמו אנשים שאין להם שבע.

אמר רבי חזקיה, ודאי סוד יש כאן, שהרי בכל זמן שהוא צער בעולם, לא צריך האדם להראות את עצמו בשוק, כדי שלא יתפס בחטאיו, ועל כן אמר למה תתראו, והא אתמר.

דבר אחר וירא יעקב כי יש שבר במצרים, עבור ממש. דהא קדשא בריך הוא על דא שדר בפנא בעלמא, בגין לנחתא ליעקב ובנוי לתמן, ועל דא חמא בני ארעא, דהוו מייתין מתמן עבור.

וירא יעקב כי יש שבר במצרים, בשעתא דמית יצחק, אתו יעקב ועשו למפלג. ועשו נפק מחולקיה דארעא ומפלגא, ויעקב דיסבול גלותא יטול פלא. ועל דא חמא ההוא תבירא דהוה ליה במצרים, הוא ובנוי למסבל גלותא. ועל דא ויאמר יעקב לבניו למה תתראו, ויעקב שייסבל את הגלות יטל הכל. ועל דא ראה אותו השבר שהיה לו במצרים הוא ובניו לסבל את הגלות, ועל דא ויאמר יעקב לבניו למה תתראו, מלפני הדין שלמעלה, שלא ימצא עליכם מקטרג. ויאמר הנה שמעתי כי יש שבר במצרים רדו שמה. הרי פרשוה רד'ו, פחשבון הנה היו ישראל במצרים.

ויוסף הוא השליט על הארץ וגו'. רבי ייסא פתח ואמר, (תהלים) ופתח ירום ראשי על איבי סביבותי ואזבחה באהלו זבחי תרועה אשירה ואזמרה לה.

בא ראה, כשהקדוש ברוך הוא מתרצה מהאדם, הוא זוקף אותו על כל בני העולם ועושה אותו הראש של הכל, וכל שונאיו נכנעים תחתיו.

את דוד המלך שנאו אחיו, דחו אותו מהם - הקדוש ברוך הוא הרים אותו על כל בני העולם. בא חמיו - ברח מלפניו, הקדוש

אלא כרעבין, פגוברין דלית לון שבועא. אמר רבי חזקיה, ודאי רזא הכא. דהא בכל זמנא דצער איהו בעלמא, לא בעי בר נש, לאחזאה גרמיה בשוקא, בגין דלא יתפס בחובוי. ועל דא אמר למה תתראו, והא אתמר.

דבר אחר וירא יעקב כי יש שבר במצרים, עבור ממש. דהא קדשא בריך הוא על דא שדר בפנא בעלמא, בגין לנחתא ליעקב ובנוי לתמן, ועל דא חמא בני ארעא, דהוו מייתין מתמן עבור.

וירא יעקב כי יש שבר במצרים, בשעתא דמית יצחק, אתו יעקב ועשו למפלג. ועשו נפק מחולקיה דארעא ומפלגא, ויעקב דיסבול גלותא יטול פלא. ועל דא חמא ההוא תבירא דהוה ליה במצרים, הוא ובנוי למסבל גלותא. ועל דא ויאמר יעקב לבניו למה תתראו, ויעקב שייסבל את הגלות יטל הכל. ועל דא ראה אותו השבר שהיה לו במצרים הוא ובניו לסבל את הגלות, ועל דא ויאמר יעקב לבניו למה תתראו, מלפני הדין שלמעלה, שלא ימצא עליכם מקטרג. ויאמר הנה שמעתי כי יש שבר במצרים רדו שמה. הרי פרשוה רד'ו, פחשבון הנה היו ישראל במצרים.

ויוסף הוא השליט על הארץ וגו', רבי ייסא פתח ואמר, (תהלים כז) ופתח ירום ראשי על אויבי סביבותי ואזבחה באהלו זבחי תרועה אשירה ואזמרה ליי.

תא חזי, פד קדשא בריך הוא אתרעי ביה בבר נש, זקיף ליה על כל בני עלמא. ועביד ליה רישא דכלא, וכלהו שנאוי אתפפיין תחותי.

דוד מלכא, שנאו ליה אחוי, דחו ליה מנייהו. קדשא בריך הוא ארים ליה על כל בני עלמא. אתא חמוי, ערק מקמיה. קדשא בריך הוא ארים ליה על כל מלכותיה,